Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Enhver Sit

Ugeblad
for
Politik og Kristendom.

Redigeret af **Henning Jensen.**

№ 45. | Torsdag den 7. November 1889. | 4. Aarg.

Indhold. Naturens Indflydelse paa Folkekarakteren. — Rigsdags-Dagbog. — Næssekongen. — Fra Højre og Venstre. — Bekjendtgj.

Naturlovenes Indflydelse paa Samfundets Indretning.

Efter Buckle.

De store Uligheder, der findes i Samfundets Indretning hos forskjellige Folk, antages i Almindelighed at hidrøre fra en Grundulighed hos de forskjellige Folkestammer, i hvilke Menneskeslægten er delt. Men denne oprindelige Ulighed mellem Folkene er aldrig bleven bevist. Den hviler kun paa en Formodning. Derimod kan man bevise, at Klima, Levemaade og Jordsmon har havt en indgribende Indflydelse paa Samfundets Ordning, og at Naturoptrinene og hele Naturens Udseende har været i høj Grad bestemmende for Folkenes Karakter.

Den første Betingelse for et Folks Fremskriden paa Civilisationens Bane er, at der er nogen Mulighed for at opspare Formue. Saalænge enhver er optagen af at samle det nødvendige til Livets Ophold, er der ingen, der hverken har Tid eller Lyst til at sysselsætte sig med højere Ting. Der kan i et saadant Samfund ikke være Tale om nogen Videnskab. Det højeste man driver det til er at opfinde noget raat og ufuldkomment Værktøj til Hjælp ved Arbejdet. Enhver maa arbejde legemligt for sit Ophold, og der bliver derfor ingen, der kan give sig hen til aandeligt, videnskabeligt Arbejde. — Naar derimod i et Samfund Frembringelsen af Næringsmidler bliver større end Forbruget, saa bliver det muligt for nogle at faa tilstrækkelige Fødemidler uden legemligt Arbejde, og de kan altsaa hengive sig til anden Sysselsættelse, hvorved hele Samfundets Kultur kan fremmes.

Men nu er det klart nok, at for et fuldkomment uvidende Folk beror den Hurtighed hvormed et saadant Overskud kan skaffes tilveje kun paa Landets naturlige Beskaffenhed. Er Jordbunden mager og lægger Klimaet store Hindringer ivejen for Arbejdet, vil Udbyttet af Arbejdet kun blive ringe, og Folket vil have store Vanskeligheder ved at gaa frem i Kultur. Er Jordbunden derimod frugtbar og tilsteder Klimaet et jævnt og ihærdigt Arbejde, vil Arbejdsudbyttet blive stort og Betingelsen for en fremskridende Kultur er tilstede. Hvor Varmen er meget stærk slappes Arbejdsevnen, og hvor Kulden er meget stærk og Arbejdet, som Følge heraf, maa ophøre en stor Del af Aaret, kommer Folk ud af Vane med at arbejde til Stadighed. Begge Dele er derfor hæmmende for Samfundets Udvikling. — Vi maa derfor vente at finde de ældste Kulturstater i Jordstrøg med en frugtbar Jordbund og med et Klima, der tilsteder et nogenlunde stadigt Arbejde. Og dette slaar ogsaa til. De ældste Kulturstater findes nemlig i Asiens frugtbareste Egne fra Kina til Vestkysten af Lilleasien med Fønicien og Palæstina. Her er Klimaet tillige nogenlunde passende for et stadigt Arbejde. Nord for dette Bælte er der derimod mager Jord, som bestandig har været beboet af raa omvandrende Stammer. Men det mærkelige er, at naar disse raa Horder har kunnet sætte sig i Besiddelse af frugtbare Lande, saa har de strax begyndt at udvikle en Civilisation. Det gaar med Mennesket ganske som med et Træ. I mager Jord bliver det ikke til noget videre, men i god Jord voxer det højt. Araberne er et mærkeligt Exempel herpaa. Deres oprindelige Bolig var et tørt, ufrugtbart Land. Saalænge de holdt sig der var de raa og udannede. Men i det 7de Aarhundrede erobrede

de Persien, i det 8de Aarhundrede den frugtbareste Del af Spanien, i det 9de Indien. Og aldrig saasnart var de blevne lidt husvante i disse frugtbare Egne, før de udviklede en betydelig Civilisation. — Noget lignende ser vi Ægypten. Det er omringet af Ørkener, hvis Folk endnu den Dag i Dag staa paa et lavt Kulturtrin. Selv er det derimod, paa Grund af Nilens Oversvømmelser, et af Jordens frugtbareste Lande, og som Følge deraf ogsaa et af de Lande, der har den ældste Kultur.

I Asien og Afrika var det saaledes særlig Jordens Frugtbarhed der fremkaldte Betingelser for Kulturen. Med forholdsvis ringe Arbejde fik man en ganske overordentlig rig Høst. I Europa derimod er det det for Arbejdet gunstige Klima, der har frembragt samme Virkning. Hvad Frugtbarhed angaar staar nemlig Europa langt tilbage for Asiens og Afrikas bedste Egne. Men det europæiske Klima er bedst skikket til at frembringe en dygtig, handlekraftig Menneskerace, og det er særlig dette tempererede Klima Europa skylder sin Kultur. Og i Længden har det vist sig, at den Kultur, som skyldes en kraftig og dygtig Menneskerace, er bedre istand til at udvikle sig, end den, der kun skyldes en frugtbar Jordbund. Asiens og Afrikas frugtbareste Egne blev ganske vist Hjemsteder for Kulturfolk, medens de europæiske Folk endnu levede som Vilde. Men da Kulturen først var begyndt i Europa, saa naaede den der til en langt større Højde. Thi hvor frugtbar Jordbunden end er, saa er Menneskenaturen dog frugtbarere, og der synes ikke at være nogen Grænse for hvor højt den kan naa i Udvikling. De Lande, hvor Klimaet er gunstigt for Menneskenaturens Udvikling, vil derfor naa en højere Kultur end de, hvor Jordbunden ganske vist er frugtbarere, men hvor Klimaet er for varmt.

I de Lande, hvor Jordbunden er saa frugtbar, at den uden synderligt Arbejde giver en uhyre rig Høst, vil Folkemængden snart voxe efter en stor Maalestok, da Fødemidlerne der er overordentlig billige. Dette vil især være Tilfældet i de varmere Lande, hvor Legemet kan nøjes med mindre og billigere Næringsstoffer end i de koldere. Jo koldere et Land nemlig er, desto mere trænger Legemet til kulstofholdige Næringsmidler, eller dyrisk Føde. Derfor ser man, at f. Ex. Grønlænderne med største Fornøjelse spiser Tran og Spæk. I de varmere Lande spiller derimod Planteføden Hovedrollen. Men da denne er langt lettere at skaffe tilveje end de dyriske Næringsstoffer, vil Befolkningen i et frugtbart Kornland tiltage langt hurtigere end i et Land, hvor der ikke findes Korn. Men da Tilvejebringelsen af dyrisk Føde altid er forbunden med større Fare end Tilvejebringelsen af Planteføde, vil Befolkningen i de Lande, for hvem megen dyrisk Føde er en Livsfornødenhed, ogsaa blive dygtigere og kraftigere end i en udelukkende planteædende Befolkning. — Men af alt dette følger nu tillige, at Arbejdslønnen blandt de planteædende Folk maa blive lavere end blandt de kjødædende. Arbejdslønnen vil nemlig, — især i et mindre civiliseret Folk, — altid rette sig efter to Ting, først Folkemængden og dernæst Prisen paa Fødemidler. Jo større Folkemængde og jo billigere Fødemidler, desto lavere Arbejdsløn, hvis vel at mærke Jorden ikke er nogenlunde ligelig fordelt, som f. Ex. i Kina. I de varme Lande, hvor Jorden ejes af nogle enkelte, vil Arbejdslønnen derfor i Reglen være lav, i de kolde Lande derimod højere.

Anvende vi nu disse Grundsætninger paa de historiske Forhold i de gamle Kulturlande i Asien og Afrika, vil det vise sig, at de passer. Her var nemlig Arbejdslønnen over alt meget lav og Arbejderbefolkningen meget trykket. — Vi kan f. Ex. tage Indien, som det var i Oldtiden. Her er Klimaet meget varmt og Befolkningen trænger derfor særlig til Planteføde. Da den store Varme gjør Arbejdet vanskeligt, maa Høsten være rig uden at kræve synderlig Anstrængelse. Dette slaar ogsaa til. Hovednæringsmidlet er Risen, den mest nærende af alle Kornsorter, og tillige saa frugtbar, at den giver mindst 60 Fold, undertiden langt mere. Da nu tillige Jorden ejedes af nogle enkelte, og da Befolkningen, som Følge af Fødemidlernes Billighed var stor, maatte Arbejdslønnen blive lav. De højere Klasser blev umaadelig rige, de lavere fattige. Og da Magten følger med Rigdommen, fik de lavere Klasser ingensomhelst politisk eller social Indflydelse. Saa langt tilbage som Historien gaar, har derfor de lavere Klasser i Indien altid levet i en sløv Fornedrelsestilstand, krybende for deres Herrer i slavisk Underdanighed, kun skikkede til at være Trælle.

Dette var den første store Følge, som Frugtbarheden og Billigheden af det almindeligste Fødemiddel medførte. Og der er i det hele intet tropisk Land, hvor de samme naturlige Betingelser ere tilstede, uden at Følgerne har været de samme. Derfor har Asien altid været Despotismens egentlige Hjem, og der findes intet Exempel paa, at et asiatisk Folk nogensinde har rejst sig mod sine Undertrykkere. Ingen Revolutioner, ingen Krig mellem de forskjellige Samfundsklasser. Kun slavisk Lydighed af de underordnede over for deres Herrer.

Samme sociale Tilstande finde vi i det gamle Ægypten og i de to gamle Kulturstater i Amerika, Mexiko og Peru. I Ægypten har vi ligeledes et varmt Klima og en frugtbar Jord. Som Følge deraf billige Fødemidler og tæt Befolkning. I Ægypten træder imidlertid Daddelpalmen istedetfor Risen. Men den er ogsaa saa frugtbar, at der er en saadan Overflødighed paa Dadler, saa man fodrer Kamelerne med dem.

Betragte vi Amerika, saa skulde man tro, at Brasilien fra Oldtiden af havde været et Kulturland. Her er nemlig de samme naturlige Betingelser som i Indien og Ægypten, nemlig varmt Klima og frugtbar Jordbund. Her har imidlertid ikke været nogen gammel Kultur. Og Grunden er ikke vanskelig at opdage. Her har nemlig Naturen været altfor yppig igjen. Plante- og Dyreriget optræder

her med en saadan Magt, saa Mennesket forsvinder og staar afmægtig over for al denne Yppighed. Dette er endogsaa Tilfældet endnu den Dag i Dag. Brasiliens Natur synes ikke at være til at tæmme. — De to næste Steder i Amerika, hvor vi træffer Kulturstater i gamle Dage er Mexiko og Peru, og her er Naturbetingelserne ogsaa de samme som i Indien og Ægypten. Vi træffer ogsaa her en Plante, der ganske svarer til Risen og Dadlen, nemlig Majsen. Den er let at dyrke, giver fra 3—800 Fold, og har derfor medført samme sociale Forhold som i Ægypten og Indien, nemlig tæt Befolkning, billige Fødemidler, lav Arbejdsløn, stor Rigdom og Fattigdom, Despotisme og Slaveri. — Ejendommeligt for alle disse gamle Kulturstater er de uhyre Bygningsarbejder, som man der indlod sig paa, og som tildels endnu staa. Mest bekjendte ere Pyramiderne i Ægypten; men lignende Kolosser findes baade i Indien, Mexiko og Peru. I Peru arbejdede 20,000 Mand i 50 Aar paa Opførelsen af det kongelige Slot. I Mexiko var 200,000 Mand beskjæftigede ved Slotsbygningen. — En saadan Ødslen med Arbejdskraft er kun mulig, hvor der er en stor Overflødighed paa Arbejdere og billig Arbejdsløn. De kan altsaa kun fremstaa, hvor de sociale Tilstande er saadanne som i hine gamle Kulturlande.

Men trods den Højde, Kulturen i disse gamle Stater hævede sig til, var den dog ikke istand til at holde sig. Befolkningens store Masse stod udenfor Kulturen, som kun kom nogle enkelte tilgode. De maatte derfor falde for den første Stormvind, fordi den Grundvold hvorpaa de hvilede, ikke var bred nok.

Rigsdags-Dagbog.

29de Oktober. Et lille Lovforslag, indbragt af Leth, var til første Behandling. Hensigten med det er, at naar en Arrestant i længere Tid har været underkastet Varetægtsarrest, uden at han selv ved sit Forhold under Sagen har givet Anledning dertil, saa skal hans Straffetid forkortes, hvis han bliver idømt Straf. — Som man vil se er dette Forslag ikke uden Betydning. Det er jo nemlig tit Tilfældet, at Folk bliver holdt i Varetægtsarrest Maaneder igjennem, og saa ender det maaske med, at de faar enten ingen Straf, eller en ganske ubetydelig. — Faar de ingen Straf, saa kan de, efter en Lov, som blev vedtagen ifjor, faa Erstatning for uforskyldt Varetægtsarrest. Leths Forslag gaar nu ud paa, at selv om de bliver idømt en Straf, saa skal denne formindskes i Forhold til som Varetægtsarresten har været langvarig. Forslaget modtoges fra de forskjellige Sider baade hos Højre og Venstre med Velvilje. Kun Justitsministeren stillede sig kjøligt overfor det. Dette var saameget forunderligere, som han forøvrigt selv erkjender, at hele vort Retsvæsen trænger til en gjennemgribende Reform, — Det er jo nemlig fuldstændig urimeligt og umenneskeligt, at en Dommer, paa en maaske temmelig løs Mistanke, kan holde et Menneske arresteret i en ubegrændset Tid. Er man først sat i Varetægtsarrest, saa har man intet Begreb om, naar man vil slippe ud af den igjen. Afspærret fra hele Verden sidder Arrestanten dèr, uden maaske at have begaaet nogensomhelst Farbrydelse. Hvad Under, at det undertiden ender med, at han bliver baade legemligt og aandeligt nedbøjet, og at han saa bekjender Forbrydelser, som han maaske slet ikke har gjort sig skyldig i. Hele vort nuværende Straffesystem er paa dette Omraade saa oprørende, saa det passer mere for Vilde end hos civiliserede Folk.

30te Oktotober. Naar 1ste November nærmer sig føler de fleste Folkethingsmænd Trang til at tage et lille Pusterum. 1ste November er Skiftedag, og der er i den Anledning mange Ting at ordne og paase i den hjemlige Bedrift. Desuden har der til den Tid været saa mange Love til første Behandling, saa det er nødvendigt for Medlemmerne at have nogle Dage til at faa begyndt Arbejdet i Udvalgene. Folkethinget holdt derfor Ferie fra 31. Oct. til 4. Novbr.

Det kunde under denne Ferie passe at se indenfor til Landsthinget. Dette høje Thing forhaster sig aldrig, især i Samlingens Begyndelse. Dels har det ikke saa mange Lovforslag til første Behandling som Folkethinget, — navnlig har det jo ikke Finantslovforslaget, — og dels fatter Landsthinget sig gjerne i Korthed. De Lovforslag, som bliver det forelagt, stammer jo fra dets egne Ministre, og det er derfor naturligt, at de i Reglen finder dem alle fortræffelige og siger Ja og Amen til det Hele. Det er i det hele et nemt Arbejde at være Landsthingsmand af Højre. De har ikke ret mange Venstremænd at slaas med, de har Ministrene i Ryggen, og lader dem om at lave Lovene.

Landsthinget har behandlet Lovforslaget om Landbohøjskolen, som paa en noget mystisk Maade ifjor strandede i dette Thing. Den egentlige Anstødssten var formodentlig den, at Folkethinget havde sat Falkehøjskolerne ind paa Lovforslaget for at sikkre dem en lignende Stilling som Landbrugsskolerne. — I det Forslag, som nu er forelagt af Indenrigsministeren i Landsthinget, er Paragrafen om Folkehøjskolerne taget ud. Dette vakte selvfølgelig Billigelse hos Højre, men ikke hos Venstre. Dog hævdedes det ogsaa fra Venstres Side, at naar blot Folkehøjskolerne kunde faa en betrygget Stilling, saa havde man Intet imod at det skete paa et andet Lovforslag. Men saameget er allerede nu klart, at det vil blive vanskeligt at komme over dette Punkt. Thi paa den ene Side lader Venstre ikke Folkehøjskolerne i Stikken, og paa den anden Side har Landsthinget, — særlig Hr. Matzen, — intet højere Ønske end at komme dem til Livs, medens han tillige ikke bryder sig synderligt om at faa

hverken en Udvidelse af Landbohøjskolen eller et større Antal Lsndbrugsskoler. Hr. Matzen kunde slet ikke forstaa, at Eleverne paa en Landbrugsskole først kunde trænge til et Ophold paa en Højskole for at faa nogle almindelige Kundskaber. Han mente, at naar dehavde gaaet i Almueskolen, saa maatte de være kloge nok til at kunne faa Udbytte af Undervisningen paa Landbrugsskolen, og hvis de ikke var det, saa skulde man forbedre Almueskolen. Dette sidste kan man nu ikke have det mindste imod. Men selv om man faar Almueskolen forbedret, saa vil der trænges til Højskoler alligevel, da Undervisningen i Børneskolen dels maa ophøre tidligt, og dels ikke kan medtage adskilligt, som kun voxne Mennesker kan forstaa og tilegne sig. Børneskolen, Højskolen og Landbrugsskolen skal gjensidig udfylde hinanden. I Børneskolen bør læres de almindelige Skolefag, i Højskolen bør der lægges særlig Vægt paa at bidringe de Unge de Kundskaber, som giver dem et Overblik over det menneskelige Liv, set fra sine forskjellige Sider, og paa Landbrugsskolen meddeles saa den egentlige faglige Uddannelse, som gjør Bonden til en dygtig Landbruger. — Men Sagen er maaske den, at Hr. Matzen i det hele ikke ønsker, at Bondestanden skal faa formeget at vide. Jo mere uvidende et Folk er desto lettere er det at beherske. Og Hr. M. mener, at alt hvad der undergraver hans og hans Meningsfællers Herredømme det er skadeligt.

Endvidere har Landsthinget havt til første Behandling det meget omtalte og længe ventede Lovforslag om en Ølskat og en Forhøjelse af Brændevinsskatten. — Efter Forslaget vilde en Bajer blive 2 Øre dyrere end nu, og Brændevin $5^1/_2$ Gang saa dyrt. Hvis Folk blev ved at drikke ligesaa meget som nu vilde Ølskatten indbringe 4,200,000 Kr. og Brændevinsskatten 15 Millioner. Men da det formodes, at der vil blive drukket 100,000 Tønder bayersk Øl mindre og kun halvt saameget Brændevin vil Skatten kun indbringe 11 Millioner. Af disse skulde Statskassen forlods have Beløbet af den gamle Brændevinsskat, nemlig 2,700,000 Kr. Resten 8,300,000 Kr. skulde deles ligelig mellem Statskassen og Kommunerne. — Dette Lovforslag staar i Forbindelse med et andet Lovforslag, som ligeledes er forelagt i Landsthinget, og som gaar ud paa at nedsætte Tolden af visse Forbrugsartikler, særlig Kaffe, The, Ris og Kul med et Beløb af $4^1/_2$ Million Kr., som altsaa svarer til det Beløb, der indkommer i Statskassen ved den nye Øl- og Brændevinsskat.

Der er ingen Tvivl om, at vi i disse Lovforslag har Regjeringens egentlig Valgprogram. 'Og det kan ikke nægtes, at det er ret snildt udtænkt. Thi for det første synes det at være udsprungen af en Bestræbelse for at fremme Folkets Dyd og Moral. Hvem vil ikke bekæmpe Drukkenskaben? Men er der noget kraftigere Middel hertil, end ved at fordyre Øl og Brændevin? Og saa er der Nedsættelsen paa Toldloven. Skal maaske ikke de fattige Koner have deres Kaffe billigere? Og endelig er der de 4 Millioner til Kommunerne. Bør ikke alle Landets Sogneraad takke Hr. Estrup for denne Gave.

Men førend man bliver begejstret er det bedst at se Sagen lidt efter i Sømmene. — Det kan ikke nægtes, at for en overfladisk Betragtning ser en Rkat paa Øl og Brændevin tiltalende ud, og vi har før havt mindre Betænkelighed ved at gaa ind paa den end nu, særlig paa Ølskatten. Men Spørgsmaalet er, om en Ølskat af 2 Øre paa en Bajer virkelig vil formindske Forbruget af denne skadelige Drik. Vi anse det for højst tvivlsomt. Derimod er der ingen Tvivl om, at naar Brændevinen bliver $5^1/_2$ Gang dyrere vil Forbruget blive meget formindsket. Men vil Folk saa ikke give sig til at drikke Bajere istedetfor Snapse? Saa bliver aaben-Tilstanden ikke bedre men snarere værre. — Og hvem er det, der kommer til at mærke denne Skat føleligst? Aabenbart den store Befolkning. Landarbejderen f. Ex. vil blive næsten nødt til at give Afkald paa den Snaps hvormed han faar den tykke Rundenom til at glide ned. Men vil han saa ikke tage en Bajer med i Madkurven istedet? Og hvis han ikke giver Afkald paa Snapsen, saa bliver den $5^1/_2$ Gange saa dyr som nu. — Men saa kan hans Kone og Børn sidde hjemme og glæde sig ved, at Kaffen er bleven lidt billigere. Men hvad kan det nytte, at Konen sparer lidt paa Kaffen, naar Manden maa give $5^1/_2$ Gange saa meget for Snapsen? Og saa de 4 Millioner til Kommunerne! Ja, men hvem er det, der forærer Kommunen disse Penge? Det er dem, der drikker Øl og Brændevin, alsaa Kommunens egne Beboere. Hr. Estrup tager først de 4 Millioner ud af Skatteeydernes Lommer hvergang de drikker en Bajer eller en Snaps. Dernæst kommer han og præsenterer Kommunerne Pengene, som de selv har betalt. Men vil det gjøre Kommunerne rigere? — Men saa kan Folk jo lade være at drikke Øl og Brændevin. — Ja, det var det allerbedste. Men saa bliver der jo heller ingen Penge til Kommunerne.

Sagen fortjener selvfølgelig en alvorlig Overvejelse og grundig Prøvelse. Men der er ingen Grund til Begejstring. Thi hvordan man saa vender og drejer Sagen, saa bliver det de smaa Skatteydere, der kommer til at trække Læsset, hvis de drikker. Og hvis de ikke drikker, saa bliver der ingen Penge til Kommunerne,

Der var en anden Maade, hvorpaa man kunde faa flere Penge ind. Det var en Skat paa Formue og Indtægter, eller paa saadanne Gjenstande, som særlig bruges af de Velhavende og Rige. — Havde Regjeringen tænkt paa det, kunde Demokratiet uden Betænkelighed have været med til. Men saadant noget tænker Regjeringen ikke paa. — Hvorfor mon Regjeringen ikke tænker paa det?

Forøvrigt stillede Landsthinget sig velvilligt til den nye Skat. Selv Brygger Tvede fra Helsingør vilde være med, — skjøndt med et Suk,

Paa Venstres Vegne talte Th. Nielsen. Han troede ikke, at Lovforslaget vilde modarbejde Drikfældigheden. Dette vilde snarere opnaas ved at indskrænke Udsalgsstederne. Han vilde desuden have en bestemt Anvendelse af de Penge, der komme ind ved Skatten, navnlig til at hjælpe paa Smaafolks Kaar.

Næssekongen.

(Meddelt af Anton Nielsen.)

(Sluttet)

Næsten alle de forsamlede Riddere holdt sig overbeviste om, at Olav vilde blive den begunstigede Bejler hos Mette og hendes Fader, baade paa Grund af hans Ungdom, Skjønhed og Manddom, og dernæst fordi han var i Slægt med en Mand, som Børre nødig vilde gjøre til sin Fjende.

Ude paa Pynten af Trelde, omringet og skjult af en stor Skov laa nemlig den Gang et stort Slot, som tilhørte en rig og vældig Søhane ved Navn Trolle. Hans Ry var saa stort, at der i hele Landet ikke var en Egn, uden at Folket kjendte ham af Navn og havde hørt ham omtale. Fra tidlig Foraar til langt ud paa Vinteren fo'r han langs om ved Jyllands, Fyns og Sjællands Kyster med to vel bemandede Snekker, og plyndrede Handelsskibene og gjorde af og til Strandhug, hvor han fandt en bekvem Lejlighed; dertil var Trolle selv saa modig og stærk, at han ej behøvede at stole paa sine Staldbrødres Mængde. Han havde ofte kæmpet ene mod fire og altid vundet Sejr. Hvorvel de danske Konger allerede paa den Tid søgte at sætte Grænser for slige Misgjerningsmænd, der forstyrrede Landefreden og tilintetgjorde al Sikkerhed i Handel og Vandel, saa var der dog ingen, der vovede at give sig i Kast med Trolle. Han lo ad Kongens Lov og brød sig kun lidt om, at han var bleven erklæret for en fredløs Mand. Paa Søen var han Herre, hvor som helst hans Snekker viste sig, og hans Borg paa Treldenæs var saa vel befæstet og godt bevogtet, at han aldrig behøvede at frygte for Overfald.

Ridder Børre, som boede nærmest ved Trolle, var ikke synderlig glad over dette Naboskab, saa meget mindre, som det ofte traf sig, at han blev forurettet og haanet af Næssekongen, mens denne om Vinteren opholdt sig paa sit Slot i Trelde.

Efter at Børre længe havde taalt mangehaande Krænkelser, pønsede han endelig paa et Middel til at blive Næssekongen kvit, og sendte en Vinter ved Juletid Bud til sine Naboer. De indfandt sig alle, og det blev bestemt imellem dem, at de i al Stilhed vilde samle saa meget Mandskab, som det var muligt, og overfalde Trolle den første Nyaarsnat. Da denne Beslutning var taget, skiltes alle Ridderne ad og begav sig hjem.

Men Aftenen efter, da de sammensvorne havde indfundet sig til et Julegilde, trængte Næssekongen og hans Mænd pludselig ind i Stuen, slukkede Lysene, bemægtigede sig de 5 Riddere og førte dem med sig til Trelde.

De slap først fri af hans Vold, da de havde betalt en betydelig Sum i Løsepenge.

Ingen kunde begribe, hvorledes Trolle var kommen til Kundskab om deres Plan, men vist er det, at fra den Tid af tænkte ingen mere paa noget Overfald paa Næssekongen, men de fandt sig rolig i alle de Ulemper, han tilføjede dem.

Ebbes Fader havde været blandt de sammensvorne, og hans Fattigdom kom for en stor Del af de store Løsepenge, han maatte udrede for at faa sin Frihed igjen.

Om Vinteren, før Brudeskuet stod paa Egeskov, red Børre en Gang paa Jagt og vendte mod Aftenen hjem med stort Bytte. Da han kom til Grænseskjellet mellem Egeskov og Trelde, mødte han Trolle, der ogsaa havde været paa Jagt samme Dag.

„Tak for sidst, Ridder Børre!" sagde Trolle med en Haanlatter. „I rider her omkring og dræber alt Vildtet i vore Skove, saa jeg endelig kommer til at sætte en Pind derfor!"

Da har jeg ikke jaget paa eders Enemærker, Trolle, og Jagten her er min egen," sagde Børre.

„Ja, det kan være det samme, hvis Jagten er," svarede Trolle, „men naar I har dræbt alt Vildtet i eders Skove, løber Dyrene fra mig over i eders Skov. Jeg tænker nok at kunne raade Bod derpaa, hvis jeg endelig vil. Den, der rækker bedst, favner mest, siger et gammelt Ordsprog. Men det faar nu at være for denne Gang. Jegvil ikke være saa nøjeregnende med eder, siden jeg har hørt, at Olav har et godt Øje til eders Datter."

Med disse Ord hilste Næssekongen og red sin Vej til Trelde. — Ridder Olav var Næssekongens Søn. —

Som fortalt dræbte Ebbe sin Hest. Han vandrede saa hjem til Nebbegaard. Otte Dage derefter kom hans Svend en Morgen tidlig ind og fortalte, at der stod eu smuk opsadlet Hest ved Borgeledet, uden at man vidste, hvem den hørte til. Forundret herover gik Ebbe ud for at se Hesten, der vild og utaalmodig stod og stampede i Jorden. Dens Tømmer var af rød Silke, hvorpaa det gamle Ordsprog var udsyet:

Lige Trætte
kommer bedst til Rette.

Da Ebbe havde læst disse Ord fattede han straks Betydningen, og han blev lykkelig og glad ved at vide, at Hesten var fra Mette, og over det Haab, som hendes Gave vakte hos ham. Han trak da Hesten ind i Gaarden og tilbragte Resten af den Frist, som Mette havde forlangt, med at tumle og tilride Dyret.

Da nu Tiden var forløben, drog Ridderne atter op til Egeskov for at erfare deres Skjæbne. De blev modtagne med lige Venlighed af Børre og hans Datter, og efter Middagsmaaltidet førte Ridderen dem i Højenloftssalen, hvor alle de For-

æringer, som de forrige Gang havde medbragt, laa udbredt paa et Bord. Mette traadte nu ved sin Faders Haand ind i Salen. Til alles Forundring tog hun den fattige Væbners Sværd, kyssede Heftet og sagde:

„Siden Ebbe har givet mig alt, hvad han ejede, saa vil jeg gjælde Gave for Gave og kalde ham min Husbond."

Dette havde ingen ventet. Men Ebbe faldt paa Knæ, greb Mettes Haand, kyssede den og sagde:

„Signe eder Gud, Mettelil! saa sandt som I aldrig skal komme til at angre disse Ord og den Lykke, I giver mig fattige Menneske."

Olav kunde næppe styre sin Fortrydelse over at se sig skuffet og fordunklet af den, i hans Øjne, ubetydelige Væbner. Da traadte Børre frem og sagde til Mette:

„Eftersom Du nu har valgt ham, Du synes bedst om, min Datter, saa vil jeg ogsaa tale et Ord, som skal staa ved Magt. Sidste Gang, vi mødtes her, havde Ebbe kun ringe Lykke med sig, baade i Ridderspil og paa Jagten, derfor ville vi i Morgen ved Daggry tage ud i Skoven og der give ham Lejlighed til at bevise sin Manddom."

„Ja," svarede Ebbe tilfreds, „det ske, som I siger, Ridder Børre! Og naar vi har faaet Ende paa Jagten, tilbyder jeg alle Mettes Bejlere en Kamp paa Liv eller Død, med skarp eller sløv Lanse, som enhver ønsker det."

„Denne Kamp vil jeg paatage mig!" raabte Ridder Olav hidsig. „I Morgen vil jeg jage og Dagen derpaa skal I staa for mig paa Liv og Død. Og mens vi er borte, vil jeg raade eder, Mette, at bede til Himmeriges Gud, at han vil unde Ebbe større Lykke end sidst, da vore Sværde mødtes."

„Lykke vil komme, naar jeg behøver den, og Mette vil spare sin Bøn, indtil hun véd, hvem af os der trænger mest til den," svarede Ebbe.

Næste Morgen, just som Solen stod op, drog Ridderne ud i Skoven, for at se, hvem der kunde bringe det største Bytte hjem, men denne Gang fulgte Mette og de øvrige Kvinder paa Slottet ikke med. Henimod Aften vendte en efter en tilbage og viste deres Bytte. De vare komne allesammen paa Olav og Ebbe nær. Mette begyndte at blive urolig. Hun ønskede saa inderligt, at Ebbe maatte blive den heldigste, og kunde ikke begribe Aarsagen til hans lange Udeblivelse. Tilsidst frygtede hun for, at han og Olav havde mødt hinanden i Skoven og at det var kommet til en Kamp imellem dem, men Børre beroligede hende og sagde, at begge Ridderne om Morgenen havde lovet ham ikke at søge Strid med hinanden paa Jagten. Da det blev mørkt, kom endelig Olav tilbage og bragte, ligesom sidst, det største Bytte. Og enhvers Forventning var nu blot spændt paa Ebbe, hvad han vilde bringe hjem med sig.

Men den ene Time gik efter den anden og endnu lod han sig ikke se. Og Børre gav Tegn itl Bords. I det samme lød Vægterens Horn og Ebbe kom ridende op i Gaarden. Strax efter traadte han ind og hilsede Forsamlingen.

„Naa, Hr. Ebbe", raabte Olav spottende,, „hvor har I eders Bytte? Det lader til, at I har været ligesaa heldig denne Gang som sidst."

„Synderlig Bytte bringer jeg ikke," svarede Ebbe, „men paa Jagten gaar det som Hendelsen vil, og det var snart ikke værd at bringe hjem med."

„Nu, saa vis os, hvad I bringer!" sagde Børre utaalmodig.

„Her har I det!" svarede Ebbe, mens han tog sin Kappe til Side og kastede henad Bordet til Olav et nylig afhugget Menneskehoved. „Kjender I dette Hovede?" føjede han til. „Kroppen spiser Ravnene i Skoven."

Et almindeligt Skrig lød fra alle Ridderne, thi i Hovedets fordrejede Træk gjenkjendte enhver den frygtede Søhane, Næssekongen Trolle, Olavs Fader.

Endnu før Ridderne var kommen til sig selv igjen af deres Forbavselse, vedblev Ebbe:

„Jeg har fældet denne Mand for at befri eder, Ridder Børre, for en slet Nabo, og for at lade ham undgjælde for den Tort og Skade, han gjorde min Fader. I Morgen vil jeg forsvare min Handling mod Ridder Olav paa hvilken som helst Maade, han ønsker det."

Men der fandt ingen Strid Sted mellem Ebbe og Olav, thi ved Faderens Død var Modet veget fra Sønnen. Han holdt det ikke for raadeligt at give sig i Kast med den, der havde vist sig som Sejrherre over den frygtede Næssekonge.

Olav forlod strax Egeskov og drog til Trelde. Dagen derefter rejste han bort med alle Trolles Folk, og man hverken saa ham eller hørte fra ham siden den Tid. Nogle sagde, at han var draget Nord paa og havde bosat sig i Sallingland, Andre sagde, at han havde forladt Danmark.

Ebbes Heltefærd skaffede ham megen Anseelse i Børres Familie og han og Mette levede lykkelig sammen i mange Aar.

Ovenstaaende Fortælling er, naar undtages Retskrivningen, gjengivet uforandret efter et hundredaarig Haandskrift, der ejes af Gaardejer Hans Peter Ousen i Trelde, og skal være opskreven af en af hans Kones Forfædre.

Fra Højre og Venstre.

En tom Æske. Ved et politisk Møde i Vordingborg fremtraadte en Gaardejer Lars Jensen. Han sammenlignede Venstres Politik med „en tom Æske". Tog man Laaget af var der intet i. — Denne Sammenligning er for saa vidt ret slaaende, naar man udfører den noget videre og anvender den ikke alene paa Venstres, men ogsaa paa Højres Politik.

Det vil nemlig vise sig, at naar vi engang her i Landet skal til at gjennemføre en virkelig fornuftig Politik, med økonomiske og sociale Reformer, saa er Æsken tom, der er ingen Penge i Kassen. — Men Forskjellen paa Højre og Venstre er den, at medens Venstre stadig har søgt at holde paa Pengene i Æsken, saa har derimod Højre tømt den. — At Æsken snart er tom er vist. Men ligesaa vist er det, at det er Højre der har tømt den. —

Tre Talere. Forleden holdt Højres Arbejder- og Vælgerforening Møde. Ikke mindre end tre af Folkethingets Højremænd optraadte ved denne Lejlighed som Talere. Først Hr. *Gad.* Han udtalte, at det vilde forhaabentlig lykkes at komme til Forstaaelse. Dernæst Hr. *Scharling,* der sagde lige det modsatte, nemlig at Udsigten til Forlig var ikke stor for Øjeblikket. — Hvad er nu Sandhed? — Dernæst gik Hr. Scharling over til at tale over den yndede Tekst: Hvad kan det nytte? Han sagde, at det Spørgsmaal skulde man ikke tage Hensyn til. Dette Raad har Højre ogsaa til en vis Grad fulgt i Praksis. Men kun til en vis Grad. De har nemlig alle efter en temmelig stor Maalestok altid taget Hensyn til, hvad der kunde nytte dem selv, og som en fornuftig Mand har Prof. Scharling sandsynligvis ogsaa taget Hensyn til dette Spørgsmaal i sit personlige Liv. Fra det Øjeblik han lærte at skjelne mellem Højre og Venstre, har han sikkert ved hvert et Skridt paa sin Livsbane spurgt, hvad det kunde nytte. Og deri har han gjort Ret. Derimod har Højre ganske vist ikke taget Hensyn til dette Spørgsmaal, naar det gjaldt Samfundet. Derfor sidder vi nu i det som vi gjør, og saadan vil vi blive ved at sidde i det, indtil Højre lærer dette gavnlige Spørgsmaal. Men saa er det formodentlig for sent. —

Derefter optraadte Hr. Halkjer. Hr. Halkjer talte naturligvis om „Frihed", — det sande Frihedssind og det falske Frihedssind. Som en beskeden Mand forbeholdt Hr. H. sig selv det sande og Venstre det falske. — Det var navnlig Bønderne, — som Hr. H. ikke kjender det mindste til, — der var i Besiddelse af det falske Frihedssind. De saa kun paa deres egne Interesser. — Dette har Hr. H. selvfølgelig aldrig gjort. Men skjøndt Bønderne altid har set paa sine egne Interesser, saa sidder de dog kun smaat i det, og skjøndt Hr. H. aldrig har set paa sine egne Interesser, saa har han dog sandsynligvis flere Tusinder om Aaret end Bønderne har Hundreder. Man kan heraf se, at det gaar efter Ordet: Dyden belønnes.

I Slutningen af sin Tale røbede Hr. H., at dog ogsaa han har sine bedre Øjeblikke. Han manede til Kamp mod Egenkjærlighedens Aand „enten den fandtes hos Modstanderne eller hos os selv". — Man maa derfor haabe, at Hr. H. snart vil begynde denne Kamp med Egenkjærligheden i Højre. Man skal jo drage Bjælken ud af sit eget Øje før man begynder paa at drage Splinten ud af sin Broders. — Men blot Hr. H. nu ikke glemmer Bjælken, og som sædvanlig holder sig til Splinten i Venstres Øje.

Alt med Maade. Hr. Andersen, Garderhøjfortets Giver, har nylig talt i Vordingborg. Teksten var: Alt med Maade. Som et Eksempel paa denne gyldne Regel for Livet nævnede han det nuværende Ministerium. Det er det mest maadeholdne vi har havt siden Grundloven. Sandsynligvis har Hr. A. sigtet til den nys af Regjeringen fremlagte Øl- og Brændevinsskat. At han nemlig skulde have sigtet til Regjeringens Politik er utænkeligt. Ingen Regjering i hele Verden har nemlig været saa umaadelig med at holde sig udenfor Forfatningen. Maaske har den nu forelagt Øl- og Brændevinsskatten for at gjøre Bod for sine Synder. — Det mislige er imidlertid, at Skatten næppe kommer til at tynge paa dem selv. — Det bliver Arbejderne og Mellemstanden, der kommer til at betale Gildet. Men naar man ikke selv vil være dydig er det altid en god Gjerning at befordre Dyden hos sine Medmennesker.

En norsk Biskop. Paa to store Tændstikfabriker i Kristiania har Arbejderskerne nedlagt Arbejdet paa Grund af usel Betaling og en urimelig lang Arbejdstid. Bjørnstjerne Bjørnson henvendte sig til Biskoppen i Kristiania, Hr. Essendrop, for at faa denne til at mægle i Striden. Men denne svarede, at han „paa Grund af sin Embedsstilling" ikke kunde blande sig i Sagen. — Som det før er meddelt her i Bladet føler de engelske Bisper sig ikke sjældent forpligtede til „paa Grund af deres Embedsstilling" at optræde som Arbejdernes Talsmænd og som Mæglere mellem Arbejderne og Arbedsgiverne. — Her er altsaa en meget forskjellig Opfattelse af hvad en Biskops „Embedsstilling" forpligter til. Efter den ene Opfattelse stiller man sig paa Rigdommens Side mod Fattigdommen, eller man tier da stille, — efter den anden Opfattelse stiller man sig paa Fattigdommens Side mod Rigdommen. Det første er det mest praktiske, det andet er det mest kristelige.

Det er ogsaa værd at lægge Mærke til, at Bjørnstjerne Bjørnson som taler Arbejderskernes Sag er Fritænker, Biskop Essendrop er naturligvis Kristen. — Man skulde næsten tro, det var omvendt.

Hr. Scavenius og det sociale Spørgsmaal. Det sociale Spørgsmaal er nu ogsaa dukket op over Hr. Scavenius's Horizont. Han omtalte det første Gang forleden Dag i Aalborg. Men han mente, at det ikke havde nogen Hastværk med det. Thi, sagde han, *det er kommet sidst* og maa derfor staa tilbage for andre. — Det fremgaar heraf, at Hr. Scavenius har Orden i sine Sager. Han har en Skuffe, hvor han gjemmer alle Tidens Spørgsmaal og sætter Nummer paa dem, og saa løser han dem efter det Nummer, de har. Da der nu er Spørgsmaal i Hundredevis og da det sociale er *sidst,* saa vil det være længe, inden Kirkeministeren kommer til det. Dog sagde han, at Regeringen ikke burde lade det gaa upaaagtet hen. — Hr. Scavenius burde som Kirkeminister kjende Ordet, at de sidste kunne blive de første. Det kan godt være, at saadan gaar det ogsaa med det sociale Spørgsmaal.

Amerika.

Kort og fuldstændige Beskrivelser over

Manitoba og det nordvestlige Canada,

et udmærket Sted at bosætte sig, tilsendes gratis, ligesom paalidelige og samvittighedsfulde Oplysninger om Rejsen dertil meddeles af

Joachim Prahl,
Den Canadiske Pacific Jernbanes Agent,
7 Toldbodgade, Kjøbenhavn K.

Til Australien.

med **Norddeutsche Lloyds** nye

Expres-Dampskibe

„Kejser Wilhelm", „Elbe" 6000 Tons drægtig befordrer Passagerer til **Adelaide, Melbourne, Sydney, Brisbane,** Queensland til særdeles **moderate Overfartspriser.** Nærmere meddeler Selskabets herværende Expeditør.

J. L. Olsen,
26, Lille Strandstræde 26.
Kjøbenhavn.

Til billigste Priser anbefales til kommende Sæson vore anerkjendte

kunstige Gødningsstoffer

i prima tørre og fint pulveriserede Varer, **frit leveret paa samtlige Jærnbanestationer og i samtlige Havne her i Landet.**

E. Frandsen & Meyer, Halmtorvet 57, Kjøbenhavn, K.

KRONESALT,

prima dobb. raff. Smørsalt
fra
Christiansholms Fabriker,
Kjøbenhavn og Fredericia,

første Pris (Sølvmedaille) paa den nordiske Industriudstilling i Kjøbenhavn 1888,

anerkjendt som det **bedste** og **billigste** af alt Smørsalt, erholdes saavel i Sække som i stærke Bøgefustager hos de fleste Herrer Kjøbmænd her i Landet.

Kronesalt udlager meget let og er fuldstændig frit for uopløselige Stoffer. — Talrige Anbefalinger haves.

NB. Kun ægte, naar forsynet med Fabrikens Plombe og hosstaaende Varemærke.

ENHVER SIT.

Redaktør: Henning Jensen.

„Enhver Sit" behandler politiske, sociale og kristelige Spørgsmaal.
Udgaar hver Torsdag Aften til en Pris af 1,25 Øre Kvartalet.
Bladet kan bestilles hos Landpostbudene eller paa Postkontoret.
Demokratiske Foreninger, som bestiller et større Antal Eksemplarer, faar Rabat.
Bekjendtgjørelser 10 Øre Linjen. Rabat gives for Bekjendtgjørelser, som indrykkes mindst tre Gange.

Maskinistexaminerne.
Konstruktør Hoffmeyer, Tordenskjoldsgade 17, underviser og giver alle Oplysninger gratis.

V. Stein's

kemiske Laboratorium og Kontrol-Anstalt

er i Nørrevoldgade Nr. 12.
Kjøbenhavn, K.

Marinus Ulsø,

St. Pederstræde 17,

er en **god** og **billig Skræder.**

Prøv et Kvartal af

Landmands-Blade

Landmands-Blade indeholder Artikler om alle Forhold, der vedrører **Landbrug, Kvæghold, Mælkebrug, økonomisk Havebrug, Fjerkræhold** og alle **Landbrugets-Binæringer** og Spørgsmaalene søges lagte saaledes til Rette, at Indholdet kan tilegnes af Menigmand.

Landmands-Blade bringer Meddelelser om **Rørelser paa Landbrugets Omraade** i Ud- og Indland, giver **Svar paa Spørsmaal,** der stilles af Læserne, og indeholder omfattende **Handelsberetninger** og **Prislister** over Landbrugsprodukter.

Landmands-Blade udgaar med 16—20 Sider Text ugentlig foruden Omslaget. Indbunden ved Aarets Slutning udgjør en Aargang **en smuk Bog paa over 800 Sider,** hvori findes rigt Stof til Oplysning.

Landmands-Blade bringer i Aarets Løb en Række Billeder af **bekjendte gode Avlsdyr. Ny tiltrædende Holdere** faar, saa længe Forraad haves, paa Forlangende **gratis de udkomne Billeder af de jyske Hingste** *Valdemar Engebjerg* og *Munkedal* paa fint Kartonpapir, som i Ramme vil være en Pryd i enhver Landmands Stue.

Landmands-Blade udgaar hver Lørdag, og koster 1 Kr. 50 Øre fjerdingaarlig. Det bestilles paa alle Postanstalter samt hos Landpostbudene. De i Kvartalet udkomne Numre følger med. **Prøvenumre** sendes paa Forlangende gratis og portofrit.

Landmands-Blade optager Bekjendtgjørelser til en Pris af 10 Øre pr. Petitlinje. Henvisninger 20 Øre.

Landmands-Blades Kontor er Kongens Nytorv 8, Kjøbenhavn K.

Foredrag om Andelsmejeriers Virksomhed Indretning og Regnskabsføring, tilbydes gratis af Mejeriassistent N. Hansen Risegaard. Adr.: Orla Lehmansvej 4. Frederiksberg, eller Faarevejle pr. Jyderup.

For 1 Kr. 100 Ark Brevpapir og 100 Konvoluter extra godt. Navn paatrykkes gratis. Forsendes fra **J. Knudsen,** Skive.

Rasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.